L’espectador del món
Text: Pilar Parcerisas Colomer

Pere Noguera
1968
Terrissa
54,5 × 25,4 × 26,5 cm
Museu d’Art de Girona. Fons d’Art Diputació de Girona, núm. reg. 202.031
Premi del XIII Concurs d’Art de la Diputació de Girona

Aquesta obra de ceràmica pertany al moment que Pere Martínez Noguera (la Bisbal d’Empordà, 1941) finalitza els seus estudis a l’Escola Massana amb Eudald Serra i vol integrar-se al món de l’art. Representa una figura sedent, amb una cama sobre l’altra en posició frontal i sense identitat. Sense cap element decoratiu, només terra cuita, exemplifica l’home de fang, amb el qual l’autor s’identifica. Aquest prototip de figura orgànica, que es distancia del jo, perquè no mostra la seva identitat, s’explica en tercera persona, la que sempre ha usat Noguera en els títols i l’execució dels seus treballs. Ell només és l’acompanyant, el servidor de la realitat, la matèria es mou i fa la resta. Aquest «espectador del món» que apareix l’any 1968 és l’afirmació d’un «jo que és ell», en certa manera com Rimbaud diu «Je est un autre» («Jo és un altre»). Aquest personatge reapareix a la galeria L’Ollave de Lió el 1984 amb el títol *L’espectador del món i la desaparició del recader*, i encara més arrelat al paisatge bisbalenc en dues accions més, a L’espectador del raig (1992) i a *Observar el Daró* (1994). En ambdós casos, és la contemplació, l’observació de la natura, la percepció del moviment, del so de l’aigua, tant al torrent del Raig com al riu Daró quan passa per la Bisbal, una actitud que posa de manifest una actitud de vida, davant l’espai i el temps.

Museu d’Art de Girona
Pda. de la Catedral, 12
17004 Girona
Tel. 972 20 38 34

@museuartgirona
www.museuart.cat

Pere Martínez Noguera (la Bisbal d'Empordà, 1941) s'inicià en la ceràmica en un taller local de la Bisbal entorn del 1956, si bé es dedicà uns anys al futbol professional i enllestí els estudis de ceràmica i escultura a l'Escola Massana, entre el 1963 i el 1967. L'encontre amb el professor i escultor Eudald Serra va ser providencial, perquè Serra havia après de l'escultor Àngel Ferrant en la seva estada a Barcelona el procediment per fer créixer un volum buit de dintre, tècnica que alleugeria molt la tasca escultòrica i permetia formes més orgàniques, trencant el concepte de massa. L'amistat de Noguera amb Eudald Serra durà fins a la seva mort.

Aquesta ceràmica pertany, doncs, als inicis d'un escultor de llarga carrera que just acaba els estudis i busca consolidar-se en el món de l'art participant en exposicions col·lectives, com la del Cercle Maillol, de Barcelona, la de l'Ajuntament de Girona o el XIII Concurs d'Art de la Diputació de Girona, totes de l'any 1968. En aquest darrer concurs, *L'espectador del món* guanya el primer premi.

Les peces de ceràmica d'aquest moment intenten distanciar-se de les formes clàssiques de gerros i relleus decoratius. Noguera farà una separació molt clara entre la terrissa tradicional destinada a l'ús domèstic i l'obra més artística. Els pares obriren una botiga de terrissa a l'Aigüeta de la Bisbal, on tingué sortida comercial la renovació que feia de la ceràmica d'ús quotidià. Deixà per a la reflexió artística peces realitzades amb terra cuita com la que ens ocupa. Són obres de formes orgàniques, els gerros i les ampolles es converteixen en personatges; els relleus i els orificis, en espais enigmàtics del cos humà, i el resultat és una hibridació de ceràmica i escultura.

L'espectador del món pertany a aquest moment, però tindrà un llarg recorregut. Presenta una forma antropomorfa d'un personatge assegut amb una cama sobre l'altra i sense cap, sense identitat. El tractament és monocrom, terra cuita sense cap afegit de vernís o color. Només terra cuita. És l'home de fang en posició reflexiva, a l'escolta de la seva pròpia existència. Probablement, és un autoretrat que l'autor vol que sigui anònim, en tercera persona, com ho és tota l'obra de Noguera. L'autor, assegut, mira el món de forma inexpressiva, on tot flueix, tot és en moviment, però l'única manera de captar aquest moviment és estar-se quiet, observar i deixar passar el temps. La posició del sedent a la cadira o al vàter també ha acompanyat sempre l'obra de Noguera en accions, escultures o instal·lacions. Al·ludeix, òbviament, a la contemplació, a l'observació que acompanyarà algunes de les seves obres posteriors. Podríem dir que aquesta obra és el prototip del que vindrà després, amb títols semblants.

L'espectador del món (més perspectives), 1968. Museu d'Art de Girona, núm. reg. 202.031. Fons d'Art Diputació de Girona

L'octubre de 1984, ens trobem amb una instal·lació que es titula *Entre l'espectador del món i la desaparició del recader*, a la galeria L'Ollave de Lió. Entre el 1968 i el 1984 han passat moltes coses en l'obra de Noguera: el treball amb monotips, l'electrografia i la reproductibilitat tècnica, la desconstrucció del procés de la terrissa, el pas del cuit al cru, a l'enfangada, a la instal·lació en el paisatge, que converteix l'obra en un laboratori de procés, iniciat amb la ceràmica i des de la ceràmica. A L'Ollave presenta un armari mirall sobre una catifa, amb una porta oberta, franquejada per l'inici d'una doble paret de totxos, que fan de mur. D'aquí, l'«armari mur» que la defineix. L'altra porta és tancada i fa de mirall on ell es reflecteix. Tota la instal·lació estava coberta de pols de fang, monocroma. Sybille de Boccard relaciona aquest armari amb la novel·la *L'Armoire* (1977), de Pierre Bourgeade, en què el protagonista es menja el seu objecte més preuat del qual no es vol separar: l'armari, per passar del Berlín Est al Berlín Oest. L'armari esdevé símbol de llibertat.[1] Els armaris de paret o encastats a un mur poden ser espais màgics, de doble fons, que poden amagar objectes, vestits, amants, cartes o simplement records. A L'Ollave, es tractava de portar un quadern de viatge i l'obra va ser un armari, amb l'autor reflectit en el mirall de la porta esquerra, que és l'espectador del món, i també el recader, que desapareix un cop ha dut l'armari (que es mostra buit a l'altra porta oberta) i els objectes quotidians, agrupats per colors a la primera planta de la galeria: vermell, verd i negre.

Menys enigmàtica i explícita és l'acció *L'espectador* del raig (16 de març de 1992). Noguera apareix assegut en una cadira penjada a la paret de la seva casa del carrer Nou de la Bisbal, que dona directament a un torrent conegut com el Raig del Rec. Escena contemplativa, basada en la percepció del so de l'aigua i del moviment del seu curs. Aquesta actitud contemplativa connecta amb una certa filosofia oriental per naturalesa en la seva obra, que deixa a les mans de la matèria l'esdeveniment, a les mans del silenci el so, i a les mans de la natura l'acció.

La ceràmica *L'espectador del món* porta implícita aquesta filosofia del món, mirar-lo des de la quietud i el silenci. D'alguna manera, culmina en l'acció gravada en vídeo titulada *Observar el Daró* (1994). Noguera es desplaça a observar el corrent del riu Daró quan passa per la Bisbal en un carreró que dona directament al riu. La riera, habitualment seca, baixava desbocada d'aigua. Assegut en una cadira esquelètica de fusta, com a l'anterior del Raig, i en la mateixa postura que la ceràmica que comentem, observa l'espectacle del flux del riu, compta el pas del temps i escolta el so de la natura: «L'home es rendeix a l'evidència de la natura des d'una visió romàntica i metafísica, la vida com a atzucac davant la immensitat i energia de la natura».[2]

NOTES

1. Sybille de BOCCARD. «Noguera» (monogràfic). *Metrònom*, núm. 2 (juny de 1988), pàg. 74.
2. Pilar PARCERISAS. *Noguera. Més tot allò* / *Dibuix a la cuixa* (catàleg). Centre d'Art Santa Mònica, Generalitat de Catalunya, pàg. 38.

L'ús dels continguts d'aquesta obra està subjecte a una llicència de Reconeixement – No Comercial – Sense Obra Derivada (by-nc-nd) de Creative Commons. Se'n permet la reproducció, distribució i comunicació pública sempre i quan no sigui per a usos lucratius i no es modifiqui el contingut de l'obra. Per veure una còpia de la llicència, visiteu http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/deed.ca